

ПОЛІТИЧНА СОЦІОЛОГІЯ МАКСА ВЕБЕРА В КОНТЕКСТІ ПОЛІТИЧНИХ ТРААНСФОРМАЦІЙ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Політичні перетворення є важливою ознакою нинішнього політичного життя в Україні. Актуальними є проблеми вдосконалення державного управління, вибору форм правління, взаємостосунків і противаг між гілками державної влади, проблеми політичного лідерства і ролі народних мас в політиці, а також перерозподіл повноважень органів державного управління. Політики і науковці, громадські діячі і лідери політичних партій активно сперечаються про переваги і недоліки парламентської і президентської форм правління, проблеми ефективності державного управління, шляхи вдосконалення конституції, доцільність використання при цьому плебісцитарного механізму чи обмежитись думкою спеціалістів і професіоналів. Всі ці актуальні і складні питання викликають живий інтерес всього суспільства і є постійною складовою громадської думки.

В цьому відношенні соціально – політичні погляди на проблеми політичної влади, бюрократії і держави одного із класиків соціологічної думки, німецького вченого і мислителя Макса Вебера представляють неабиякий інтерес і є актуальними з точки зору аналізу політичної ситуації в Україні.

У соціології політичної влади М. Вебер підкреслював, що влада є одним з вічних і необхідних компонентів людського буття, існує в будь-якій організованій діяльності людей. Політична влада є ключовою проблемою в політичній соціології М. Вебера. Він розглядає політичні типи панування і виділяє три легітимних типи панування і три типи мотивів підкорення: панування в силу віри в обов'язковість легальних установок і ділової компетентності, панування обумовлене правами, звичками до певної поведінки, а також панування, що базується на простій особистій схильності підданих. Відповідно М. Вебер виділяє три типи панування: раціональне, традиційне, харизматичне. Ця типологія ґрунтується на самому характері мотивацій, що спонукають до підкори.

Особлива увага приділяється аналізу раціонального (легального) панування. До такого типу панування на його думку, відносяться сучасні йому європейські держави: Англія, Франція, США та ін. В такій державі підкоряються не особистості, а встановленим законам. Притому цим законам підкоряються не тільки керовані, але і керівники. Правовий початок – це основний принцип легального панування.

Найкращим типом легального панування М. Вебер вважав бюрократію, оскільки повсякденна робота ведеться апаратом, групою фахівців – чиновників. При цьому бюрократія розглядається в позитивному аспекті, як раціональне управління, а не всевладдя чиновників.

В останній період своєї діяльності М. Вебер прийшов до висновку про необхідність доповнити парламентську легальність саме плебісцитарною легітимністю. Політичним лідером повинний, на його думку, виступати політичний діяч, який обирається не парламентом, а безпосередньо усім народом. Це дає лідеру право звертання безпосередньо до народу через голову парламенту.

З іншої сторони він ніколи не брав під сумнів необхідність парламенту, який обмежував би владу обраного лідера і здійснював стосовно нього і апарату управління функцію контролю.